

glazenmaker, J. POORTEMAN, stak in 1820 nieuwe ruiten en C. VALCKE repareerde in 1816 het "schaliedeck".

Er werden in de week geen missen gelezen in Sint Anna want pastoor DE SOUTER celebreerde exact twee-en-vijftig missen. Het huidige orgel heeft hij niet horen spelen (6); toch had "orgelmaeker" Seraphinus HOSTEKIND zijn handen vol met het onderhouden en bijstellen van een ouder orgel.

Een wat ongewone onkost was "een jaer watergeschot van het pastoriehof", betaald aan De Wateringe van Camerlinkx; anderzijds betaalde Engelbertus DE ROO een jaarlijkse "huyshuure" en zorgde de Gentse burggraaf de WISSOCX, voor een eeuwig durende rente.

- (1) Als pastoor van Stene aldaar gestorven op 3 juni 1830.
- (2) Was maire, mejier en burgemeester van mei 1800 tot 11 mei 1835.
- (3) Zie R. de BEAUCOURT de NOORTVELDE "Beschrijving der Gemeente Stene", 1908, p. 39-45.
- (4) Vanaf 1823 was het Philippe LETTEN.
- (5) In 1822 was het smid Emmanuel BOUSSEMAERE.
- (6) In 1846 werd het doksaal gebouwd. Het orgel dateert ook uit die tijd.

MONUMENTEN, BEELDEN & GEDENKPLATEN TE OOSTENDE

door Norbert HOSTYN

Aanvullingen op een eerder verschenen reeks artikelen (1)

LXXVI – BUSTEBEELDEN RUBENS EN TENIERS

Twee bustebeelden, Rubens en Teniers, sierden de toppen van twee gelijknamige belle-époquevillas op resp. de hoek Van Iseghemlaan/Ijzerstraat/Koningstraat (nu appartementsgebouw met onderaan "Franco-Belge") en de hoek Ijzerstraat/Koningstraat (nu eveneens appartementsgebouw).

De buste van Teniers werd na de sloop van de villa bovenop de gevel van het appartementsgebouw geplaatst. Ca. 1997 werd ze daar weggehaald. Sindsdien siert de buste (nu gepolychromeerd) de tuin van een landhuisje in de Clemens Heulestraat 17, grondgebied Oudenburg (in de buurt van "O.L.V van 't Pompje").

De auteur van deze beelden is me niet bekend.

Iconografie:

Diverse prentkaarten. Buste Teniers op top van appartementsgebouw: kunstfoto door VAN ROLLEGHEM (Oostende, M.S.K.); afb. in A. VAN CAILLIE, Oud Oostende in Beeld, deel 5, nr. 172.

LXXVII – BRONZEN INSTALLATIE 1/8 (Vijver Leopoldpark)

De installatie bestaat uit vier bronzen hoofden die afkomstig zijn van allegorische figuren die destijds een monument van een lokale beroemdheid ergens in Frankrijk sierden. Ze stelden "Rechtspraak", "Welsprekendheid", "Rechtvaardigheid" en "Geschiedenis" voor. Ze werden door de kunstenaar Leo COPERS gerecupereerd en verwerkt tot een drijvende sculptuur.

In 1998 werd de sculptuur in de vijver van het Leopoldpark geïnstalleerd. De bedoeling van Leo COPERS is dat het water juist tot aan de lippen van de vier hoofden komt, wat niet steeds wil lukken. Om het drijven mogelijk te maken zijn de koppen gemonteerd op vier vlottende elementen.

Het werk is eigendom van de Vlaamse Gemeenschap (inv. BK 6150) en is in bruikleen gegeven aan het PMMK dat het in samenspraak met het Stadsbestuur Oostende in de vijver van het Leopoldpark installeerde als onderdeel van de beeldenroute PMMK-Museum voor Schone Kunsten.

De koppen meten 54 x 38 x 34 cm.

Leo COPERS (Gent, 1947) kreeg zijn opleiding aan het Sint-Lucasinstituut en aan de Academie in Gent. Hij was een pionier op het vlak van conceptuele kunst. Hij experimenteert met installaties en objectkunst. Hij is de meester van het onverwachte en van het relativeren.

Lit.: Eric DE BRUYN, Leo COPERS: "Sculpturen" 1968-1989, Utrecht, 1990.

LXXVIII – VISSERSVROUW (Sint-Antoniusplein; Vuurtorenwijk)

Ingehuldigd op 17 juni 2000, tijdens de jaarlijkse feestelijkheden op de Vuurtorenwijk en n.a.v. de inhuldiging van het vernieuwde plein.

De vissersvrouw verwijst naar de eigenheid van de Vuurtorenwijk, een urbanisatieproject uit het interbellum, oorspronkelijk bedoeld als een nieuwe, gezonde woonwijk voor vissersgezinnen, dichtbij de nieuwe vissershaven en vismijn.

Auteur van het beeld is Martine LABBEKE, een kunstenares uit De Haan.

LABBEKE (° Oostende 1953) was leerlinge aan de Stedelijke Kunstacademie Oostende (1984-1986) en kreeg verdere opleiding bij Paul PERNEEL, Irénée DURIEZ en Hubert MINNEBO. In 1987 kreeg ze de 6e prijs en in 1988 de 2de prijs in de Nationale Beeldhouwerswedstrijd van het Vermeylenfonds Oostende. In 1994 maakte ze reeds een beeld in opdracht van de Stad Blankenberge.

LXXIX – VISSERSVROUWEN (Natiënkaai; Plein voor het treinstation)

Vijf zittende, gestileerde vissersvrouwen op een L-vormige bank. Sculptuur van de hand van de Oostendse beeldhouwer Gust MICHIELS. Deze sculptuur vormt het sluitstuk van de vernieuwing van het stationsplein.

De bronzen werden gegoten in de gieterij DE GROEVE te Hansbeke in de loop van 1998. De onthulling was op zaterdag 5 december 1998.

Dit type bank-sculptuur biedt plaats voor passanten om er op plaats te gaan nemen en even uit te rusten. Om die reden zijn dergelijke sculpturen steeds bijzonder fotogeniek. Met de banksculptuur van Gust MICHIELS is het niet anders: vaak fotograferen toeristen zich tussen de bronzen vissersvrouwen. Andere voorbeelden van banksculpturen vinden we o.m. in Durbuy en Leuven.

Gust MICHIELS (° Sint Amandsberg 1922) studeerde aan de Academies van Oostende en Gent. In zijn oeuvre stelt hij de vissersvrouw en het maritieme centraal. Het vissersvrouw-motief dat deze bank siert dook in vele varianten al vroeg op in zijn grafiek en sculpturen.

Iconografie: recente prentkaarten

LXXX – “DE EEUWIGE TOESCHOUWER” (“Amfitheater”, Vissersplein)

Zittende mannenfiguur met twee lege omlijstingen in de hand.

Idee achter het beeld is dat de “eeuwige toeschouwer” alles bijwoont wat op het “amfitheater” gebeurt. Hij nodigt a.h.w. de voorbijganger uit ook te komen zitten en toe te kijken.

Net als bij de “Vissersvrouwen” van Gust MICHIELS vóór het station hebben we hier te maken met een “banksculptuur”: een zittende die ertoe aanzet op de bank naast hem te komen zitten.

Auteur van het beeld is de Gentse beeldhouwer Bernard VANDENBERGHE.

Onthuld door burgemeester Jean VANDECASTEELE op zaterdag 24 juni 2000, samen met de inhuldiging van het vernieuwde Vissersplein.

Bernard VANDENBERGHE (° Gent 1951) volgde opleiding regentaat plastische kunsten aan de Rijksnormaalschool in Gent en studeerde beeldhouwen aan de Gentse Academie. Hij is docent aan het Hoger Pedagogisch Instituut in Gent.

Lit.: P. PIRON, De Belgische Beeldende Kunstenaars uit de 19e en 20e eeuw, Brussel, 1999.

LXXXI – CHÈVRE FOLLE (Hoek Léandre Vilainplein/Sint-Paulusstraat/Kerkstraat/Prins Boudewijnstraat)

Geitenkop bestaande uit aan elkaar gelast metaalschroot, vastgehecht aan een hoge, bovenaan geknikte buisvormige zuil.

Het monumentje refereert naar de legendarische kunstgroep “La Chèvre Folle” die vroeger op deze plaats stond. Nadat het café ca. 1969 sloot, stond het pand er jarenlang verkommerd bij tot het tenslotte in 1998 werd gesloopt. De sculptuur staat dus op de gronden zélf van het gesloopte café.

Auteur van het monumentje is de Oostendse kunstschilder-beeldhouwer Pierre CLAES (° Oostende 1947), die als beeldhouwer uitsluitend beelden uit metaalschroot creëert.

De onthulling gebeurde op zaterdag 27 mei 2000, samen met de inhuldiging van het vernieuwde Sint-Petrus- en Paulusplein en omgeving.

(Over de galerij “La Chèvre Folle) kon u eerder een bijdrage lezen in “De Plate”: 1994/150-154).

LXXXII – KONING BOUDEWIJN (Zeedijk: parterre vóór de Venetiaanse Gaanderijen)

Dit monument kwam er op initiatief van wijlen burgemeester Jan PIERS die de idee voor een fondswerving lanceerde. Onthuld in aanwezigheid van Koningin Fabiola op zaterdag 3 juni 2000.

Bronzen sculptuur van de Oostendse beeldhouwster Josiane VANHOUTTE. Ze typeerde de in 1993 overleden Vorst: stappend, in regenjas met opstaande kraag.

Naast een standbeeld in Aalst en één monument in Antwerpen is dit één van de eerste Koning-Boudewijnmonumenten in ons land.

Kort na de onthulling gaf het beeld reeds aanleiding tot vandalisme: het werd overgoten met een brandbare vloeistof en in brand gestoken (zonder veel erg); de bril werd beschadigd, later afgerukt. Ook het Antwerpse monument was reeds meermaals onderwerp voor vandalisme.

Kort na de onthulling was er ook de controverse of het beeld al dan niet bedoeld was als een officieel herdenkingsmonument, dit n.a.v. de weigering om er een bloemenhulde te laten doorgaan. Het Stadsbestuur was toen van oordeel dat het beeld eerder als een artistieke hommage aan de Vorst te interpreteren is dan als een standbeeld met officieel karakter.

Josiane VANHOUTTE (°Oostende, 1946) studeerde beeldhouwen aan de Oostendse Kunstacademie o.l.v. Paul PERNEEL. Ze beeldt katten, paarden, honden en vogels uit. De menselijke figuur vinden we terug in balletdanseressen en in portretten (o.a. J. ENSOR, K. JONCKHEERE, J. VERMINNEN, F. GLORIEUX). Josiane VANHOUTTE is ook de auteur van het monument "Vuurvreter" aan de Brandweerkazerne in de Velodroomstraat.

Iconografie: prentkaart Photo Tropic (Broux).

LXXXIII – STE. DÉVOTE (nieuw park bij de Plaatselijke Openbare Bibliotheek)

Abstraherend-figuratieve sculptuur in wit-marmer met voorstelling van de patroonheilige van Monaco, Ste Dévote.

Sculptuur in wit marmer van Livia CANESTRARO en Stefaan DEPUYDT. Deze sculptuur is een geschenk van de kunstenaars aan de Stad Oostende uit erkentelijkheid voor de aankoop van een sculptuur van elk van hen die bedoeld zijn voor de "beeldenroute".

Dit kunstenaarskoppel uit Jabbeke is alhier vooral gekend omwille van hun monumentale fonteinsculptuur op 't Zand in Brugge.

De sculptuur werd in de week van 4 september 2000 geplaatst in het pas aangelegde parkje bij de nieuwe stadsbibliotheek.

LXXXIV - HERDENKINGSPLAKET ONTHULLING KONINKLIJKE SCHOUWBURG (1905)

Bij het slopen van de Schouwburg in de Van Iseghemlaan werd het herdenkingsplaket van de onthulling overgebracht naar het Museum voor Schone Kunsten. Sinds kort siert het de vergaderzaal "Alban Chambon" in het Stadhuis.

Het betreft een witmarmeren plaket voorzien van een bronzen kroontje en daaronder de tekst:

INAUGURÉ
LE 15 JUILLET 1905
BOURGMESTRE
A. PIETERS
ÉCHEVINS
A. LIEBAERT
D. FERMONT
E. VAN GLABBEKE
A. DECOCK

ARCHITECTE
ALBAN CHAMBON

LXXXV – “IKAROS II”

Daidalos en zijn zoon Ikaros ontsnappen vliegend uit het Labyrint, met vleugels uit vogelveren. In zijn overmoed vliegt Ikaros – ondanks de waarschuwingen van zijn vader – te dicht bij de zon. Zijn met was bevestigde vleugels laten los en Ikaros stort neer in de naar hem genoemde zee. In deze abstracte bronzen sculptuur uit 1995 legt Stefaan DEPUYDT het idee van een vallende vogel.

Stefaan DEPUYDT (° Gistel 1937) beeldhouwde samen met zijn echtgenote Livia CANESTRARO de monumentale beeldengroep op het Zand in Brugge en de sculptuur “Ste. Dévote” nabij de Oostendse Stadsbibliotheek.

Geplaatst in het plantsoen tussen Vuurkruisenplein en Mercatorlaan, mei-juni 2001.

Het beeld werd aangekocht door de Stad Oostende.

LXXXVI – “HOOP”

Deze bronzen sculptuur uit 1997 van Jacky DE MAEYER maakt deel uit van de beeldenroute die dwars door het Leopoldpark het PMMK, (Provinciaal Museum voor Moderne Kunst) met het Museum voor Schone Kunsten verbindt. Ze staat op de hoogte achter het Bloemenuurwerk.

Het beeld is 245 cm. hoog, paalvormig en volledig in brons. De Oostendse beeldhouwer Jacky DE MAEYER (° 1938) stelt de hoop voor als een open cirkel waarvan de twee armen in de lucht reiken. Qua stijl sluit het beeld aan bij zijn bekende totemsculpturen, waarvan een ander voorbeeld te vinden is bij de strooiweide van de begraafplaats in de Stuiverstraat (“Levensboom”).

Het beeld werd geplaatst in de lente van 2001.

LXXXVII – “VLUCHTEN KAN NIET MEER”

Deze geometrische, non-figuratieve sculptuur is van de hand van de Koekelaarse beeldhouwer Gerrit GERMONPRÉ (° Oostduinkerke 1939) en werd door de stad Oostende aangekocht voor de beeldenroute tussen het PMMK en het Museum voor Schone Kunsten.

Na een periode van steen- en marmersculpturen schakelde GERMONPRÉ over op staalplaatculpturen die hij opbouwde uit geometrische vlakken, vooral driehoeken. “Vluchten kan niet meer” behoort tot deze laatste categorie.

NOTEN

(1) De voorlopige laatste aflevering verscheen als nr. LXXV in “De Plate” (1997, p. 167: “Zeilen op zee”. Voor een overzicht van de hele reeks, zie: “Bibliografie van de Geschiedenis van Oostende, nrs. 5821 e.v.